

Svar på skriftligt spörsmål SSS 388/2024 rd

Skriftligt spörsmål om en högskoleexamen i och utbildningsväg till ordkonstlärare och ordkonstpedagog

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 388/2024 rd undertecknat av riksdagsledamot Eeva-Johanna Eloranta /sd:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att bedöma ordkonstfostrans betydelse som främjare av läs- och skrivfärdigheter samt läs- och skriviver, säkerställa tillgången till kompetenta ordkonstlärare inom den grundläggande konstundervisningen i ordkonst, starta högskoleexamina för ordkonstlärare och ordkonstpedagoger samt höja finansieringen av ordkonstfostran till en tillräcklig nivå med beaktande av bland annat branschens roll som främjare av läs- och skrivfärdigheter?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I det skriftliga spörsmålet lyfter riksdagsledamot Eloranta fram en viktig sak. Fördjupade kunskaper i språk och litteratur är en samhälleligt och kulturellt viktig fråga och för detta måste tillräckliga resurser och ramar tryggas även inom utbildningssystemet. Under denna regeringsperiod främjar vi detta bland annat genom att öka årsveckotimmarna för undervisning i modersmål och litteratur i de lägre årskurserna inom den grundläggande utbildningen. Lärarna får mer tid att undervisa och eleverna att lära sig.

Ordkonst är ett av konstområdena inom den grundläggande konstundervisningen för vilka Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för läroplanen. Det finns en läroanstalt för ordkonst, där cirka 300 elever studerar, som får statsandel per undervisningstimme inom den grundläggande konstundervisningen.

Bestämmelser om behörigheten för en person som ger grundläggande konstundervisning finns i förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet. Behörig att meddela grundläggande konstundervisning enligt fördjupad lärokurs är den som har lämplig högre högskoleexamen eller lämplig högskoleexamen eller lärarexamen på minst institutnivå inom konstområdet i fråga. Behörig att meddela grundläggande konstundervisning enligt allmän lärokurs är den som har sådan lärarbehörighet för konstområdet i fråga som föreskrivs i denna förordning, eller den som har någon annan utbildning som lämpar sig för konstområdet eller kompetens som förvärvats genom arbete inom branschen och som kan anses tillräcklig.

Enligt statsminister Petteri Orpos regeringsprogram ser regeringen över lagstiftningen om grundläggande konstundervisning. Målet är att förbättra undervisningens tillgänglighet med beaktande av de olika konstområdena. I arbetsgruppen som bereder reformen ingår också företrädare för Föreningen för ordkonstundervisning i Finland, som är en paraplyorganisation för

ordkonstundervisningen. Föreningen är en riksomfattande organisation som främjar kännedomen om ordkonst och dess ställning i Finland samt utvecklar den grundläggande ordkonstundervisningen och annan hobbyverksamhet. Undervisnings- och kulturministeriet har stött föreningens verksamhet med statsunderstöd. År 2022 anvisade riksdagen i enlighet med finansutskottets betänkande (FiUB 37/2022 rd) 200 000 euro till Föreningen för ordkonstundervisning i Finland rf bland annat för att främja läskunnighetsarbetet.

Det nationella programmet för läskunnighet 2030, som lyder under Utbildningsstyrelsen, siktar uttryckligen på långsiktigt läskunnighetsarbete genom att genomföra den nationella läskunnighetsstrategin som utarbetats som ett nätverksbaserat samarbete. Finansieringen av programmet för läskunnighet är tryggad även för nästa år. Dessutom har det långsiktiga läskunnighetsarbetet i åratal utförts vid Läscentrum, som får sin basfinansiering från undervisnings- och kulturministeriet. Även många andra organisationer inom litteraturbranschen som får finansiering från ministeriet främjar läsning och läskunnighet genom sin verksamhet. Dessutom utförs läskunnighetsarbete vid allmänna bibliotek, vars lagstadgade uppgifter omfattar främjande av läsning och litteratur.

I fråga om universitetsutbildning anges i bilagan till statsrådets förordning om universitetsexamina utbildningsområdena vid universiteten, examinas namn och de universitet där examina kan avläggas. I fråga om det pedagogiska utbildningsområdet och lärarutbildningen är examina pedagogie kandidatexamen, magisterexamen, licentiatexamen och doktorsexamen. Dessa examina kan avläggas vid Helsingfors, Östra Finlands, Jyväskylä, Lapplands, Uleåborgs, Tammerfors och Åbo universitet samt Åbo Akademi.

I bilagan till undervisnings- och kulturministeriets förordning om precisering av universitetens utbildningsansvar definieras de områden inom vilka universiteten ordnar utbildning som leder till lägre och högre högskoleexamen på de olika områdena. Inom det humanistiska utbildningsområdet gäller preciseringarna av utbildningsansvaret bland annat litteratur samt finska och därmed besläktade språk. Inom det pedagogiska utbildningsområdet hör bland annat pedagogik och specialpedagogik till de områdesspecifika preciseringarna av utbildningsansvaret. Utbildningsansvaret för lärarutbildningen inom det pedagogiska området indelas bland annat i klasslärarutbildning, speciallärarutbildning, pedagogiska studier för lärare samt vissa ämneslärarutbildningar.

I en utredning som Föreningen för ordkonstundervisning i Finland genomförde 2022 konstateras att högskolor som redan erbjuder undervisning i kreativt skrivande, litteraturvetenskap och pedagogik är lämpliga aktörer för att ge behörighet som ordkonstlärare. För att genomföra utbildningen behövs således inte nödvändigtvis nya examina eller utbildningsansvar. Högskolorna beslutar självständigt om innehållet i den utbildning som de ansvarar för med stöd av sin autonomi.

Helsingfors 12.11.2024

Forsknings- och kulturminister Sari Multala